

**6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU  
KAPSAMINDA KARAYOLU İLE YURT İÇİ  
EŞYA TAŞIMACILIĞINDA TAŞIYICININ  
SORUMLULUĞUNUN SINIRLANDIRILMASI**

# İÇİNDEKİLER

|                                                                                                        |      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ÖNSÖZ .....                                                                                            | V    |
| KISALTMALAR.....                                                                                       | XIII |
| GİRİŞ.....                                                                                             | 1    |
| § 1. KARAYOLU EŞYA TAŞIMACILIĞI .....                                                                  | 3    |
| I. Genel Olarak.....                                                                                   | 3    |
| II. Karayolu Eşya Taşımacılığında Uygulanacak Hükümler .....                                           | 4    |
| A. Uluslararası Düzenlemeler .....                                                                     | 4    |
| 1. Genel Olarak .....                                                                                  | 4    |
| 2. Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası<br>Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması .....       | 4    |
| 3. 1975 Tarihli Tır Karneleri Himayesinde Uluslararası<br>Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi..... | 5    |
| 4. CMR .....                                                                                           | 6    |
| a. Genel Olarak .....                                                                                  | 6    |
| b. CMR'nin Türk Hukukundaki Yeri ve Önemi.....                                                         | 7    |
| c. CMR'nin Kapsamı ve Uygulama Alanı .....                                                             | 9    |
| B. Ulusal Düzenlemeler .....                                                                           | 13   |
| 1. KTK .....                                                                                           | 14   |
| 2. Posta Hizmetleri Kanunu .....                                                                       | 15   |
| 3. 4458 Sayılı Gümrük Kanunu .....                                                                     | 16   |
| III. Karayolu Eşya Taşımacılığında Taşıma Sözleşmesi .....                                             | 16   |
| A. Taşıma Sözleşmesinin Tanımı.....                                                                    | 16   |
| B. Taşıma Sözleşmesinin Hukuki Niteliği .....                                                          | 17   |
| C. Taşıma Sözleşmesinin Tarafları ve Unsurları .....                                                   | 19   |
| 1. Taşıyıcı.....                                                                                       | 19   |
| 2. Gönderen .....                                                                                      | 20   |

|                                                                                                       |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3. Gönderilen .....                                                                                   | 21 |
| 4. Eşya .....                                                                                         | 21 |
| 5. Ücret .....                                                                                        | 22 |
| IV. Taşıma Senedi.....                                                                                | 23 |
| §2. TAŞIYICININ ZIYA, HASAR VE GECİKMEDEN DOĞAN SORUMLULUĞU.....                                      | 25 |
| I. Genel Olarak.....                                                                                  | 25 |
| II. Taşıyıcının Sorumluluğunun Hukuki Niteliği .....                                                  | 25 |
| III. Taşıyıcının Sorumluluğunun Kapsamı.....                                                          | 27 |
| IV. Taşıyıcının Sorumluluğunun Süresi.....                                                            | 29 |
| V. Taşıyıcının Sorumluluğunun Şartları.....                                                           | 34 |
| A. Zarar.....                                                                                         | 34 |
| B. Kusur.....                                                                                         | 37 |
| C. Nedensellik bağı .....                                                                             | 37 |
| VI. Taşıma Konusu Eşyanın Zayi Olmasından Doğan Sorumluluk...38                                       |    |
| A. Genel Olarak .....                                                                                 | 38 |
| B. Tam Zıya .....                                                                                     | 40 |
| C. Kısmi Zıya.....                                                                                    | 42 |
| VII. Taşıma Konusu Eşyanın Hasara Uğramasından Doğan Sorumluluk.....                                  | 43 |
| VIII. Taşıma Konusu Eşyanın Tesliminin Gecikmesinden Doğan Sorumluluk.....                            | 45 |
| IX. Taşıyıcının Taşıma ve Teslim Engellerinden Doğan Sorumluluğu .....                                | 49 |
| A. Taşıma Engeli .....                                                                                | 49 |
| B. Teslim Engeli.....                                                                                 | 50 |
| C. Taşıyıcının Talimat ve Tedbir Alma Yükümlülüğü .....                                               | 50 |
| X. Taşıyıcının Refakat Belgelerine İlişkin Sorumluluğu .....                                          | 53 |
| XI. Yardımcı Kişilerin ve Fiili Taşıyıcının Fiil ve İhmallerinden Dolayı Taşıyıcının Sorumluluğu..... | 54 |
| A. Genel Olarak .....                                                                                 | 54 |

|                                                                                                            |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| B. Taşıyıcının Kendi Adamları ve Yararlandığı Kişiler.....                                                 | 55 |
| C. Fiili Taşıyıcılar.....                                                                                  | 57 |
| XII. Taşıyıcıya Bildirim.....                                                                              | 59 |
| XIII. Taşıyıcıya Yöneltebilecek Tazminat Davası.....                                                       | 63 |
| A. Taraflar.....                                                                                           | 63 |
| B. Davacı.....                                                                                             | 63 |
| 1. Gönderen.....                                                                                           | 63 |
| 2. Gönderilen.....                                                                                         | 64 |
| C. Davalı.....                                                                                             | 64 |
| D. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....                                                                         | 64 |
| E. Zamanaşımı.....                                                                                         | 67 |
| § 3. TAŞIYICININ SORUMLULUKTAN KURTULMA HALLERİ.....                                                       | 69 |
| I. Genel Sorumluluktan Kurtulma Halleri.....                                                               | 69 |
| A. Taşıyıcının Kaçınamayacağı ve Sonuçlarına Engel<br>Olamayacağı Olayın Zarara Sebebiyet Vermesi.....     | 69 |
| 1. Hırsızlık.....                                                                                          | 71 |
| 2. Yangın.....                                                                                             | 72 |
| 3. İklim, Hava ve Yol Koşulları.....                                                                       | 72 |
| 4. Trafik Kazaları.....                                                                                    | 73 |
| 5. Grev.....                                                                                               | 74 |
| 6. COVID-19.....                                                                                           | 74 |
| B. Gönderen veya Gönderilenin Davranışı.....                                                               | 75 |
| C. Eşyanın Özel Ayıbı.....                                                                                 | 77 |
| D. Araç Arızası ve Kiraya Veren Kusuru.....                                                                | 78 |
| II. Özel Sorumluluktan Kurtulma Halleri.....                                                               | 79 |
| A. Genel Olarak.....                                                                                       | 79 |
| B. Sözleşme veya Teamüle Uygun Olarak Üstü Açık Bir<br>Araçın Kullanılmış Olması.....                      | 80 |
| C. Gönderen Tarafından Yapılan Yetersiz Ambalajlama.....                                                   | 82 |
| D. Eşyanın Gönderen veya Gönderilen Tarafından İşleme<br>Tabi Tutulması, Yüklenmesi veya Boşaltılması..... | 86 |

|                                                                                                                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| E. Eşyanın Özellikle Kırılma, Paslanma, Bozulma, Kuruma, Sızma, Olağan Fire Yoluyla Kolayca Zarar Görmesine Yol Açan Doğal Niteliği.....                                | 88  |
| F. Taşınacak Paketlerin Gönderen Tarafından Yetersiz Etiketlenmesi.....                                                                                                 | 90  |
| G. Canlı Hayvan Taşınması.....                                                                                                                                          | 92  |
| H. Gümrük Kanunu ile Diğer Kanun ve Düzenlemeler .....                                                                                                                  | 92  |
| §4. TAŞIYICININ ZIYA, HASAR VE GECİKMEDEN DOĞAN SORUMLULUĞUNUN SINIRLANDIRILMASI.....                                                                                   | 94  |
| I. Genel Olarak.....                                                                                                                                                    | 94  |
| II. Taşıyıcının Sorumlu Olduğu Tazminat Miktarları.....                                                                                                                 | 98  |
| A. Hasar ve Zıya Halinde Tazminat Miktarının Tespiti.....                                                                                                               | 98  |
| 1. Zıya Halinde.....                                                                                                                                                    | 98  |
| 2. Hasar Halinde .....                                                                                                                                                  | 100 |
| 3. Hasar ve Zıya Halinde Tazminat Miktarı Hesaplaması ...                                                                                                               | 104 |
| a. Piyasa Değeri.....                                                                                                                                                   | 105 |
| b. Cari Değer.....                                                                                                                                                      | 110 |
| 4. Hasar ve Zıya Halinde Tazminat Miktarının Sınırı (Özel Çekme Hakkı “ÖÇH”) .....                                                                                      | 111 |
| 5. Hasar ve Zıya Haline İade Edilecek Diğer Masraf ve Ücretler.....                                                                                                     | 125 |
| a. Genel Olarak .....                                                                                                                                                   | 125 |
| b. Taşıma Ücreti .....                                                                                                                                                  | 127 |
| c. Taşıma ile ilgili Vergi ve Resimler.....                                                                                                                             | 129 |
| d. Taşıma İş Nedeniyle Yapılan Diğer Masraflar.....                                                                                                                     | 129 |
| e. Faiz .....                                                                                                                                                           | 132 |
| 6. Gecikme Halinde Tazminat Miktarının Tespiti .....                                                                                                                    | 134 |
| III. Taşıyıcının Sorumluluk Sınırının İstisnaları.....                                                                                                                  | 139 |
| A. Tarafların Tazminatın Üst Sınırını Yükseltmesi.....                                                                                                                  | 139 |
| B. Kasten veya Pervasızca Bir Davranışla ve Böyle Bir Zararın Meydana Gelmesi İhtimalinin Bilinciyle İşlenmiş Bir Fiilinin veya İhmalinin Sebebiyet Verdiği Haller..... | 144 |

---

|                                                                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Genel Olarak .....                                                                                                                                              | 144 |
| 2. Wilful Misconduct Kavramı.....                                                                                                                                  | 146 |
| 3. Kast .....                                                                                                                                                      | 150 |
| 4. Pervasızca Bir Davranışla ve Böyle Bir Zararın<br>Meydana Gelmesi İhtimalinin Bilinciyle İşlenmiş Bir<br>Fiilinin veya İhmalinin Sebebiyet Verdiği Haller ..... | 151 |
| IV. Sözleşme Dışı İstemler.....                                                                                                                                    | 164 |
| V. Taşıyıcının Sorumluluğun Hafifletilmesine veya<br>Kaldırılmasına İlişkin Hükümlerin Geçersizliği .....                                                          | 165 |
| SONUÇ .....                                                                                                                                                        | 169 |
| KAYNAKÇA.....                                                                                                                                                      | 175 |